

Jan van de Kerkhof werd zouaaf op 19 augustus 1869 (nummer 9003) en maakte eveneens het beleg van Rome mee. Zijn naam komt voor in de "Controle du Regiment" en "Album van Basse Molle". Hierbij kan verwezen worden naar het boek "Uit het epos der 3000" van broeder Christoffor, een uitgave van "De Koepel" 1947. De zuster van Jan van de Kerkhof was de bekende "Minkje", die jarenlang de kerk van Gemert schoonhield, zoals de ouderen onder de lezers zich wel zullen herinneren.

Als laatste in deze rij dient vermeld te worden Jacobus Kok, die onder nummer 9086 werd ingeschreven in het roemvolle zouaven-register op 8 september 1869. Na de val van Rome moest ook hij huiswaarts keren, wetende dat verdere strijd hopeloos was, maar tevens zich er wel van bewust, gestreden te hebben voor de goede zaak.

Dat de Kerkelijke Staat sterk werd ingekrompen was onvermijdelijk, maar wel hebben wij het mede aan deze mannen te danken, dat de paus van Rome toch nog een eigen gebied kon behouden. Katholiek Gemert kan trots zijn op deze acht zouaven.

Arnhem, M.A.v.d.Wijst

Bladvulling

Het is wonderlijk hoe onder het volk vaak, op het eerste gehoor dood-onnozele, versjes en woordenreeksen bestaan en overgeleverd worden. Zo wordt het geroep en gefluit van vogels als volgt "onder woorden gebracht":

De Haan roept: "Trek de hèèg um".

De Gele Wielewaal kwettert: "Godde mee no Mierlo" terwijl zijn soortgenoot een eind verder dan antwoordt: "Ben er al gewist".

Het Winterkoninkje fluit (zonder zich te verslikken): "In ons land daar stoken ze vuurtjes van houtjes zo dik als mijn benen en die kloven ze dan in vieren in vieren in vieren".

Luistert u maar eens goed!

Het Heemkundig Werkkamp te Uden

=====

Aan het begin van het werkkamp te Uden, dat van 31 juli t/m 3 augustus door Brabants Heem werd gehouden, wachtte mij een grote tegenvaller. Ik had nl. verwacht dat talrijke Gemertenaren gehoor zouden geven aan de oproep in Brabants Heem om dit kamp mee te maken. Nu het kamp zo dichtbij was, dat men gemakkelijk 's avonds naar huis kon om bij moeder thuis te slapen, was de afstand zeker geen ekskuus. Of misschien de vakantie? Nee, ook dat niet, want in dezelfde omstandigheden verkeerden de ruim tachtig deelnemers uit andere delen van Brabant ook.

Hoeveel deelnemers uit Gemert waren er dan, zult u vragen. Dat is gauw geteld. Als ik mezelf als gewezen Gemertenaar niet meetel, zegge en schrijfve" één! Hij mag met ere genoemd worden: Marinus de Wit.

En toch hadden de Gemertse heemkundigen alle reden om dit kamp bij te wonen en mee te maken. Het is bijzonder interessant om een dorp dat in inwonertal en samenstelling zoveel op Gemert lijkt, eens goed te leren kennen. Zoals uit het vervolg van dit verslag zal blijken hebben we de kans gekregen om Uden te leren kennen.

De Gemertse heemkundigen hadden nog een bijzondere reden meer om te komen. Is het niet de bedoeling om over 'n paar jaar in Gemert zelf een dergelijk kamp te organiseren? Dan was dit de kans geweest om de gang van zaken te bestuderen.

Misschien kan het voorgaande ertoe bijdragen om volgend jaar in grotere getale in te schrijven. Dan kan goedge maakt worden wat dit jaar erg teleurstelde: Gemert liet verstek gaan.

Na deze inleiding een kort verslag. Nauwelijk hadden de "heemelingen", uit heel Noordbrabant bijeengekomen, zich verzameld in de zaal of het plafond kwam bijna naar beneden door het ge-

schetter en gedreun van muziekkorps en drumband, die gezamenlijk de zaal binnentrokken om de deelnemers een welkom toe te roepen.

Hiermee was de stemming direkt al op het hoogtepunt. Een bijzonder aardige geste van de voorzitter van de muziek was, dat hij het oude vaandel van het korps, daterend uit de vorige eeuw, op deze avond aan de Udense heemkundekring aanbood om het in bewaring te nemen. Het plaatselijk bestuur gaf hieraan graag gehoor.

Na deze welkomsttonen en na een welkomswoord van de voorzitter van de heemkundekring, de heer Heese, volgde een zeer interessante causerie van de bekende Uden-kenner Piet de Groot over de Uden-se geschiedenis. De heer drs G.vd Ven, oud-voorzitter van de kring, besprak later op de avond het onderwerp "Wat is een heem". Twee onderwerpen die ons meteen plaatsten midden in Uden en midden in de materie waarmee we ons de komende dagen zouden bezighouden.

De tweede dag, donderdag, was een praktijkdag. Begonnen werd met een H.Mis waarna de kostbare bezittingen van de St Petruskerk werden bezichtigd.

Om tien uur werd ons gezelschap officieel ten stadhuisse ontvangen door burgemeester G.I.M. van Kemenade, die een zeer leerzame inleiding gaf over de ontwikkeling van Uden sedert 1946. Hij wees hierbij op de moeilijkheden die de omschakeling van het agrarische naar het industriële meebracht en ging uitvoerig in op de middelen die Uden gebruikt heeft om het dorp te maken tot wat het nu is: een gezonde, welvarende plaats. Hij verheelde niet het feit dat Uden één van de armste, zo niet het allerarmste dorp van Nederland was, waar, zoals hij het tekenend uitdrukte, de grond in tegenstelling tot de vrouwen zeer onvruchtbaar was, wat naar beide zijden zeer ernstige gevolgen had, als niet afdoende werd ingegrepen in de structuur van heel de samenleving.

Een tentoonstelling gaf een beeld van de groei van Uden in de laatste decennia. In de namiddag werd een bezoek gebracht aan de abdij der zusters Birgittinessen en aan de kerk van de Kruisheren. Een excursie naar de stalen meubelen- en matrassenfabriek van Dico N.V. waar wij een zeer gastrvije ontvangst en een tot in de puntjes verzorgde rondleiding kregen, besloot de rondgang door Uden. In de avonduren werden enkele series bijzonder goed geslaagde dia's vertoond met commentaar van de zeeereerw.Hr A.M.vd Elsen, dat wegens verhindering van de spreker op de band was vastgelegd, over het oude en het nieuwe Uden. De kundigheid van deze Kruisheer aan wie de Udense heemkunde veel te danken heeft, bleek uit zijn woorden en uit de juweeltjes van dia's.

Op vrijdag was een grote fietstocht gepland in en om Ravenstein. Onder leiding van de streek-archivaris de heer J.Sluijters, werden vele interessante plaatsen bezocht. Gelukkig voor velen dat bij alle kerken en kerkjes die we bezochten ook café's waren, want een fietstocht bij prachtig warm weer maakt de kelen droog. De avond werd traditiegetrouw doorgebracht in een gezellig samenzijn waarbij allerlei heemkundige attracties zeer in de smaak vielen. De zaterdagmorgen met een bezoek aan enkele Udense bezienswaardigheden en de afscheidskoffietafel kon ik helaas niet meemaken, daar ik elders moest zijn, zodat ik hiermee moet volstaan.

Een terugblik werpend op dit kamp zou ik een paar woorden willen gebruiken van de heer Wim van Rooy uit St Oedenrode die op onnavolgbare wijze dagelijks een dagverslag zong. Denkend aan het werkkamp zeg ik hem na "Wa skon", en denkend aan het altijd te vroeg komende einde "Wa zeunt".

Martien van der Wijst

Kopie voor het volgende nummer ontvangen wij gaarne zo spoedig mogelijk.